

Gospodarska gibanja 1976. leta v gozdarstvu in panogah, ki so z gozdarstvom dohodkovno povezane

1. Uvod

Za gospodarska gibanja v Sloveniji v letu 1976 je značilno, da so na nekatere področjih dejavnosti doseženi boljši in na drugih slabši rezultati kot v letu 1975.

Tako beležimo v letu 1976:

na eni strani stabilizacijo cen, vidne uspehe v plačilni bilanci in visoko stopnjo notranje likvidnosti,

na drugi strani pa razmeroma nizko stopnjo rasti proizvodnje, slabšanje reprodukcijske sposobnosti gospodarstva ter stagnacijo produktivnosti.

V nadaljevanju bomo ugotavljali, kako so se ta splošna gibanja odrazila v doseženem dohodku in ostalih prvinah, ki kažejo na uspešnost gospodarjenja v gozdarstvu, v lesni industriji, proizvodnji papirja in gospodarstvu Slovenije. Gospodarska gibanja v lesni industriji in proizvodnji papirja smo analizirali zato, ker sta ti dve panogi z gozdarstvom dohodkovno povezani, v gospodarstvu Slovenije pa zato, da bi ugotovili ali je bilo gospodarjenje v gozdarstvu in panogah dejavnosti, ki so z gozdarstvom dohodkovno povezane na ravni poprečja, pod poprečjem ali nad poprečjem celotnega gospodarstva. Podatki iz analize naj bi bili vodilo pri urejanju dohodkovnih odnosov med gozdarstvom in predelavo lesa ter naj bi pokazali ali dohodkovni kompleks »gozdarstvo — predelava lesa« posluje pod takimi pogoji, da lahko kljub posebnostim gozdarstva ustvarja dovolj sredstev za realizacijo nalog, predvidenih v srednjeročnem planu.

Podatke, ki jih navajamo v sestavku, smo črpali iz publikacij Službe družbenega knjigovodstva v SR Sloveniji (Centrala Ljubljana) in iz statističnih poročil Zavoda SR Slovenije za statistiko, nekaj pa smo jih zbrali s posebno anketo v gozdarskih organizacijah združenega dela.

Pri oceni finančnih rezultatov organizacij združenega dela v lanskem letu moramo upoštevati vse nove sistemske ukrepe. Ti ukrepi, predvsem pa zakon o zavarovanju plačil med uporabniki družbenih sredstev in zakon o ugotavljanju in obračunavanju celotnega prihodka, so bistveno posegli v poslovanje organizacij združenega dela in v način prikazovanja poslovnih rezultatov. Od polletja lanskega leta, ko smo finančne rezultate prvič ugotavljali po določilih novega zakona, pa do zaključnih računov, je bil sistem ugotavljanja poslovnih rezultatov dopolnjen z vrsto dodatnih ukrepov, ki so omilili začetno ostrino zakonov. Samo možnost znižanja stroškov doseženega celotnega prihodka za realizacijo zadnjih 15 dni obračunskega obdobja (neplačano oziroma nezavarovano) je ob zaključku leta 1976 povečala dohodek v gospodarstvu SR Slovenije za 3.765.317 tisoč din, v lesni industriji za 103.588 tisoč din, v proizvodnji papirja za 75.678 tisoč din, v gozdarstvu 9400 tisoč din. Ob zaključku leta so tudi same organizacije posvetile večjo skrb vnovčenju oziroma zavarovanju terjatev. Neplačana realizacija, ki je v devetih mesecih tega leta znašala v gospodarstvu Slovenije 11.061.729 din, se je

znižala na 8,288.797 din, v lesni industriji od 427.998 tisoč din na 206.308 tisoč din, v proizvodnji papirja od 199.060 tisoč din na 150.745 tisoč din in v gozdarstvu od 59.323 tisoč din na 23.304 tisoč dinarjev.

Kljub večji dinamiki gospodarske aktivnosti, ki se je kazala tudi v večji konjunkturi v zadnjem četrtletju lanskega leta, pa so verjetno k ugodnejšim finančnim rezultatom prispevale tudi nekatere spremembe v internem obračunu poslovnega uspeha organizacij združenega dela, predvsem pri vrednotenju zalog in obračunu stroškov. Na tako oceno nas navajajo podatki o razliki med neplačano realizacijo in povečanjem zalog po posameznih gozdnih gospodarstvih (nekatera gozdna gospodarstva so povečala zaloge za 80 % prodajne cene, druga pa le za 20 % prodajne cene) in dejstvo, da je celotni prihodek zadnjega četrtletja v gospodarstvu večji za 48 % od povprečnega celotnega prihodka v prvih treh četrtletjih, dohodek pa kar za 56 %. Zato opravičeno zaključujemo, da je del povečanja dohodka bolj posledica knjigovodske tehnike kot pa dejanske konjunktуре.

2. Gibanje celotnega prihodka in dohodka

2.1. Celotni prihodek

Posledica večje konjunktуре v zadnjem četrtletju leta — nekateri nujni popravki cen ter intenzivnejša skrb samih organizacij združenega dela — je večji porast celotnega prihodka koncem leta 1976, kot pa smo ga predvidevali za devet mesecev. Celotni prihodek gospodarstva Slovenije je bil v letu 1976 večji kot v prejšnjem letu za 15 %, medtem ko je bil po devetih mesecih večji le za 8,5 %. Na oblikovanje celotnega prihodka je imela predvsem ob koncu leta precejšen vpliv rast industrijske proizvodnje. V devetih mesecih leta je bila industrijska proizvodnja večja za 0,8 % kot v prejšnjem, konec leta pa za 2,3 % večja kot leto poprej.

Na večji celotni prihodek so vplivale tudi cene. Cene proizvajalcev so bile v letu 1976 v povprečju za skoraj 6 % višje kot v letu 1975, cene na drobno pa za 9,5 %. Gozdarstvo ima pri celotnem prihodku nižji porast kot gospodarstvo Slovenije, medtem ko sta lesna industrija in proizvodnja papirja v porastu celotnega prihodka nad gospodarstvom Slovenije. Celotni prihodek je bil v gozdarstvu v letu 1976 za 10 % večji kot v letu 1975, v lesni industriji za 21 % in v proizvodnji papirja za 19 %.

Relativno nizek porast celotnega prihodka v gozdarstvu (kljub temu, da je v posameznih gozdarskih OZD porastel za več kot 40 %), je bil posledica slabega fizičnega obsega prodaje. Prodaja gozdnih lesnih sortimentov, ki zavzema v gozdarstvu prek 70 % celotne prodaje, je v letu 1976 dosegla le 99 % prodaje v letu 1975. Upadanje prodaje je občutno predvsem v zasebnem sektorju, saj znaša ta v letu 1976 samo 948.717 m³, medtem ko je po srednjeročnem planu razvoja predvidena povprečna letna prodaja 1,135.500 m³. Torej so bila planska predvidevanja dosežena samo s 84 %.

Prodajne cene gozdnim lesnim sortimentom so v letu 1976 porasle prav toliko kot je povprečje cen proizvajalcev. Torej je gozdarstvo pri povzročiteljih inflacijskih gibanj udeleženo toliko kot povprečno gospodarstvo.

2.2. Porabljena sredstva

Porabljena sredstva brez amortizacije so med primerjanimi panogami najbolj porasla v proizvodnji papirja (25 %), najmanj pa v lesni industriji (17 %). Če menimo, da je ekonomičnost poslovanja kazalnik, ki kaže, kolikšna so odstopanja prihodkov (ki so opredeljeni kot celotni prihodek) od odhodkov (ki so opredeljeni kot porabljena sredstva), lahko zaključimo, da ima najnižjo ekonomičnost poslovanja proizvodnja papirja, medtem ko je v lesni industriji ekonomičnost poslovanja najvišja; v gozdarstvu je na stopnji poprečja, doseženega v gospodarstvu. Seveda iz teh podatkov težko zaključimo, da je boljša ali slabša ekonomičnost posledica boljšega ali slabšega dela delavcev v obravnavanih dejavnostih. Boljša ali slabša ekonomičnost je lahko le navidezna, saj je lahko posledica višjih cen in drugih izrednih dohodkov, ki pa ne nastopijo zaradi boljšega dela, ampak verjetno zaradi izjemnih ugodnosti.

Posebej bi opozorili na nizek porast porabljenih sredstev v gozdarstvu. Za realno oceno o porastu porabljenih sredstev je v gozdarstvu nujno upoštevati strukturo prodaje. Omenili smo že zastoj v prodaji lesnih gozdnih sortimentov iz zasebnega sektorja; v letu 1976 je bila za 7 % nižja kot v letu 1975. Znano pa je, da je v prodajni ceni lesa iz zasebnega sektorja prek 80 % postavk, ki se pokrivajo iz celotnega prihodka kot materialni strošek. Ob upoštevanju vsega navedenega lahko zaključimo, da bodo posledice nižjih stroškov v letu 1976 vidne v gozdarstvu šele takrat, ko bomo realizirali višjo proizvodnjo in prodajo lesnih sortimentov iz gozdov zasebnega sektorja.

2.3. Družbeni proizvod

Družbeni proizvod, to je dohodek, povečan za amortizacijo, se je zvišal v vseh primerjanih panogah. V proizvodnji papirja se je zvišal manj kot celotni prihodek, v ostalih primerjanih panogah dejavnosti pa več kot celotni prihodek. Tako je družbeni proizvod v gospodarstvu Slovenije za 18 % večji v letu 1976 kot v letu 1975, v lesni industriji za 29 %, v gozdarstvu za 12 % in v proizvodnji papirja za 5 %. Udeležba družbenega proizvoda v celotnem prihodku je v proizvodnji papirja padla, medtem ko se je v lesni industriji, gozdarstvu in gospodarstvu SR Slovenije povečala.

2.4. Amortizacija osnovnih sredstev

Amortizacija osnovnih sredstev predstavlja za organizacijo združenega dela na eni strani strošek, ki zmanjšuje dohodek, na drugi strani pa so amortizacijska sredstva namenska sredstva za enostavno reprodukcijo osnovnih sredstev. Višina amortizacije bistveno vpliva na dohodek organizacij združenega dela. Zato moramo vedno, kadar analiziramo gospodarska gibanja, hkrati ugotoviti, kakšna je v organizacijah združenega dela politika amortizacije. V nasprotnem primeru namreč ne moremo zaključevati, kakšen je dejanski dohodek organizacije združenega dela oziroma če ni nizki dohodek posledica pospešene amortizacije osnovnih sredstev.

Revalorizacija osnovnih sredstev, izvedena ob zaključnem računu za leto 1975 ter novi zakon o amortizaciji, ki vsebuje nekatere manjše spremembe v stopnjah, sta vplivala na obseg in strukturo amortizacijskih sredstev. V celoti so organizacije

zdrženega dela obračunale v letu 1976 za 18 % več amortizacije kot v letu 1975, od tega amortizacije po predpisanih stopnjah za 44 % več, pospešene pa za 32 % manj. Udeležba pospešene amortizacije v skupni amortizaciji je najbolj padla v proizvodnji papirja, nato v gozdarstvu in lesni industriji. Temeljne organizacije gozdarstva so v letu 1976 oblikovale za 53 % več amortizacije po minimalnih stopnjah, pospešene pa za 64 % manj kot v letu 1975. Torej ne moremo zaključevati, da je v gozdarstvu slab ekonomski rezultat posledica obračunavanja pospešene amortizacije.

Pri ocenjevanju rasti posameznih prvin gospodarjenja pa je treba upoštevati, kakšno je bilo izhodiščno razdobje. Tako je imela denimo največji padec pri pospešeni amortizaciji proizvodnja papirja. Vendar jemljemo za osnovo primerjave leto 1975, ko je imela proizvodnja papirja za 43 % višjo pospešeno amortizacijo kot v prejšnjem letu, gozdarstvo pa za 33 % nižjo. Torej je treba zaradi pravilne ocene gibanj upoštevati tudi vprašanje, kako ugodni so bili startni pogoji.

2.5. Dohodek

Kot posledica različne rasti porabljenih sredstev in različne rasti amortizacije je v primerjanih panogah tudi različna rast dohodka. Tako je bil dohodek (doseženi) v gospodarstvu Slovenije leta 1976 za 18 % večji kot v letu 1975, v gozdarstvu za 11 %, v lesni industriji za 32 % in v proizvodnji papirja 12 %. Če upoštevamo določila zakona o združenem delu, ki opredeljujejo, da je dohodek, ki ga pridobivajo delavci, materialna osnova njihove pravice, da odločajo o rezultatih svojega dela, glavni nagib za delo in merilo za uspešnost poslovanja — lahko ugotovimo, da je bila v letu 1976 pri povečanju najpomembnejše prvine poslovanja med primerjanimi panogami najbolj uspešna lesna industrija. Porast dohodka v lesni industriji je nad poprečjem gospodarstva, medtem ko je porast v ostalih primerjanih panogah dejavnosti pod poprečjem gospodarstva.

2.6. Razporejanje dohodka

Pri razporejanju dohodka opazamo v letošnjem letu nekatere posebnosti. Izredno se je povečala udeležba tistih prvin dohodka, katerih porabniki so zunaj organizacij združenega dela, to je zakonskih, pogodbenih in samoupravno dogovorjenih obveznosti, znižala pa se je udeležba prvin, s katerimi razpolaga OZD, predvsem sklada skupne porabe in sredstev za akumulacijo. Porast družbenega proizvoda in rast dohodka v gospodarstvu Slovenije je manjši kot porast pogodbenih, zakonsko in samoupravno dogovorjenih obveznosti ter osebnih dohodkov. Logična posledica je nižja rast oziroma celo upadanje sklada skupne porabe in sredstev za akumulacijo.

Pogodbene obveznosti so se znižale samo v gozdarstvu, in še tu na račun nižjega dohodka iz izjemnih ugodnosti (brez izjemnih ugodnosti je indeks porasta pogodbenih obveznosti 104).

V gozdarstvu so med pogodbenimi obveznostmi najbolj narasli prispevki in članarine, katerih indeks porasta je 129.

Precej višjo rast kot pogodbene obveznosti so dosegle zakonske in samoupravno dogovorjene obveznosti, ki se pokrivajo iz dohodka. V gospodarstvu Slovenije

so se povečale za 20 %, v gozdarstvu za 23 %, v lesni industriji za 52 %, v proizvodnji papirja za 25 %. Med zakonskimi obveznostmi zavzemajo najpomembnejši delež prispevki interesnim skupnostim s področja negospodarstva (več kot polovico), povečale pa so se v letu 1976 v gospodarstvu Slovenije za 40 %, v gozdarstvu pa za 30 %.

Osební dohodki, ki se pokrivajo iz dohodka, zavzemajo leta 1976 v celotnem prihodku precej večji delež kot pa v letu 1975. Največji razkorak je v lesni industriji, kar je razumljivo, saj je tudi udeležba dohodka v celotnem prihodku v lesni industriji največja. V gospodarstvu Slovenije so osebni dohodki narasli za 21 %, v gozdarstvu za 12 %, v lesni industriji za 30 % in v proizvodnji papirja za 25 %. Kot že nekaj let nazaj ugotavljamo tudi v letošnjem letu najnižji porast osebnih dohodkov v gozdarstvu. Osební dohodki so porasli prav toliko, kot je porastel družbeni proizvod, medtem ko je v vseh drugih primerjanih panogah porast osebnih dohodkov večji od porasta družbenega proizvoda. V zagovor rasti osebnih dohodkov in v podkrepitev teze, da so v gozdarstvu glede na pogoje dela neto osebni dohodki nizki, pa je treba povedati še naslednje. Prispevki za skupno porabo, katere vir so bruto osebni dohodki, so se v letu 1976 obračunavali po višjih stopnjah kot v letu 1975, tako da je povečanje neto osebnih prejemkov in osebnih dohodkov za 2 % nižje kot znaša povečanje bruto osebnih dohodkov.

Sredstva sklada skupne porabe so v lanskem letu oblikovana na nižji ravni kot v letu 1975. Na višji ravni, kot je bil v letu 1975, je oblikovan sklad skupne porabe v lesni industriji, v gozdarstvu pa je za 10 % manjši kot v letu 1975.

Akumulacija, ki vključuje poleg nadminimalne amortizacije tudi sredstva rezerv in sredstva, ki so jih TOZD namenile v poslovni sklad, je bila v gospodarstvu SR Slovenije, v letu 1976 nižja za 12 %, za 6 % nižja v gozdarstvu, 13 % nižja v lesni industriji in 37 % nižja v proizvodnji papirja. Če primerjamo samo podatke o znižanju akumulativnosti, brez analize vzrokov, lahko zaključimo, da je prav gozdarstvo med primerjanimi panogami dejavnosti lahko največ namenilo za razširjanje materialne osnove združenega dela. Vendar, ko primerjamo rast osebnih dohodkov z rastjo dohodka, vidimo, da je najnižji padec sredstev za akumulacijo v gozdarstvu posledica nizkih osebnih dohodkov in ne boljših pogojev gospodarjenja.

Sredstva za akumulacijo so se zmanjšala kljub temu, da smo v primerjavi upoštevali tudi tista sredstva, ki so po svoji vsebini sredstva za razširjeno reprodukcijo, pa jih organizacije združenega dela za te namene ne morejo usposobiti. To so sredstva rezerv (ki so se v vseh primerjanih panogah povečala), sredstva za posojilo gospodarsko nezadostno razvitim republikam in SAP Kosovu in sredstva za kritje izgub iz prejšnjih let. Zanimivo je, da so se vsa ta sredstva v letu 1976 precej povečala, zavzemajo pa v skupnih akumulacijskih sredstvih znaten delež. V gozdarstvu, denimo, je bil indeks povečanja sredstev za posojilo nerazvitim republikam v letu 1976 kar 146 %. Iz tega lahko zaključimo, da so sredstva, ki jih temeljne organizacije lahko namenjaajo za razširjeno reprodukcijo skromna in pod dejanskimi potrebami. V gozdarstvu je bilo oblikovanih v letu 1976 vseh sredstev za reprodukcijo 132.889 tisoč dinarjev, sredstev za razširjeno reprodukcijo pa le 51.608 tisoč dinarjev. Potrebna letna sredstva za tehnična vlaganja po srednjeročnem planu razvoja gozdarstva za obdobje 1976—1980 pa znesejo 149.100 tisoč dinarjev. Torej so potrebe za 16.211 tisoč din večje od razpoložli-

vih sredstev in še to s postavko, da bodo organizacije združenega dela lahko vsa razpoložljiva sredstva za reprodukcijo uporabila za tehnična vlaganja, kar pa seveda ne more biti res.

Če k tem podatkom dodamo še podatek o odpisanosti osnovnih sredstev (osnovna sredstva so v gozdarstvu odpisana 50 %, medtem ko je v ostalih primerjanih panogah odpisanost manjša), lahko zaključimo, da je v gozdarstvu primanjkljaj sredstev za reprodukcijo precej večji kot je videti na prvi pogled.

O predvidenih vlaganjih v ostalih primerjanih panogah nimamo podatkov, predvidevamo pa, da glede na skromna reprodukcijska sredstva tudi v ostalih panogah ne ugotavljajo presežka sredstev. Zato verjetno dohodkovno povezan kompleks »gozdarstvo—predelava lesa« tudi z bodočimi dohodkovnimi odnosi ne bo mogel sam reševati problema pomanjkanja sredstev za reprodukcijo.

3. Osební dohodki

Ena izmed pomembnih prvin analize gospodarjenja so tudi osebni dohodki. Osebni dohodki so pomemben vir osebnega družinskega standarda, zato je od višine osebnih dohodkov odvisen življenjski standard delovnih ljudi. To je verjetno tudi letos vzrok, da so se osebni dohodki gibalí bolj odvisno od življenjskih stroškov kot pa od doseženega dohodka. Delavci se vključujejo v združeno delo tudi zato, da bi si v skupnem delu z družbenimi sredstvi trajno zagotavljali zadovoljevanje svojih osebnih potreb. Čeprav nastopa delavec v organizaciji združenega dela v trojni obliki (kot delavec, ki teži k čim večjim osebnim dohodkom, kot samoupravljalet, ki skrbi za razširjanje materialne osnove združenega dela in kot občan, ki mu je pomembno financiranje splošne in skupne porabe), bomo z višino osebnega dohodka na zaposlenega poskušali ugotoviti, kako se delavec uspešno vključuje v organizacijo združenega dela kot tisti faktor, katerega interes je izražen v delu dohodka, ki je namenjen zadovoljevanju njegovih osebnih potreb.

Izplačani osebni dohodki na zaposlenega so se povečali v gozdarstvu in gospodarstvu 17 %, v lesni industriji za 18 % in v proizvodnji papirja za 11 %. Ker smo še do tretjega tromesečja lanskega leta ugotavljali, da rast osebnih dohodkov v gozdarstvu zaostaja za rastjo v gospodarstvu, poprečna rast leta 1976 pa je v gozdarstvu enaka kot v gospodarstvu, ocenjujemo, da so osebni dohodki v gozdarstvu v zadnjem tromesečju precej porastli. Osebni dohodki na zaposlenega v gozdarstvu so sicer na poprečju gospodarstva, vendar s tem ne moremo biti zadovoljni. Pogoji dela so v gozdarstvu toliko težji, kot v gospodarstvu Slovenije, da ne moremo reči, da je vključevanje gozdarskega delavca v združeno delo, gledano z vidika poprečnega osebnega dohodka, uspešno.

Taka sodba je še zlasti utemeljena, če primerjamo osebne dohodke zaposlenih v gozdarstvu z osebnimi dohodki zaposlenih v rudarstvu, ki je gozdarstvu po pogojih dela najbolj sorodno. V gozdarstvu je v letu 1976 imelo 55,2 % vseh zaposlenih osebne dohodke pod poprečjem gospodarstva, medtem ko je v rudarstvu takih delavcev bilo le 26 %. Poprečni mesečni osebni dohodek je bil v gozdarstvu 3.980 din, v rudarstvu pa 5.310 din. Verjetno so razlike v osebnih dohodkih večje kot pa so razlike v pogojih dela.

Življenjski stroški so se v letu 1976 povečali za 13,1 %, kar pomeni, da so se realni osebni dohodki v vseh primerjanih panogah povečali, razen v proizvodnji papirja, kjer so ostali na isti ravni. Med življenjskimi potrebščinami opazimo največje povečanje cen pri stroških prehrane. Zato je težko reči, da se je življenjski standard zaposlenim zvišal. To je odvisno od tega, kolikšen del osebnega dohodka je namenjen za prehrano. Delavcem z nižjimi osebnimi dohodki, ki porabijo pretežni del osebnega dohodka za prehrano, se je življenjski standard celo znižal.

Dejstvo je zaskrbljujoče še zlasti zato, ker se cene življenjskih potrebščin v letu 1977 še povečujejo. Januarja 1977 so bile življenjske potrebščine v primerjavi z decembrom 1976 dražje za 4,9 %, v obdobju I—III 1977 pa že za 6,2 %. Hrana, ki zavzema v celotnih življenjskih potrebščinah več kot 30 %, se je v prvih treh mesecih leta v primerjavi z decembrom podražila za 11 %, v primerjavi z letom 1976 pa kar za 17,8 %. Takšen ekspanzijski skok pomeni že polovico celotnega, v letu 1977 predvidenega porasta cen.

4. Skladnost gospodarskih gibanj v gozdarstvu z določili resolucije za leto 1976

Resolucija o družbeno ekonomski politiki in družbeni dogovor za leto 1976 sta začrtala razmerja v delitvi družbenega proizvoda. Delitveno razmerje mora biti tako, da omogoča krepitev reprodukcijske sposobnosti gospodarstva.

V resoluciji oziroma družbenem dogovoru je določeno:

- stopnja rasti dela dohodka za osebne dohodke je lahko v poprečju največ 90 % dejanske rasti bruto dohodka, s tem, da tiste organizacije, ki dosegajo nadpoprečno povečanje bruto dohodka izdvajajo sorazmerno več sredstev v sklade;
- sredstva za osebne dohodke morajo biti v okviru doseženega dohodka;
- ohraniti je treba s samoupravnim sporazumom dogovorjena razmerja delitve dohodka.

Bistveno novo v resolucijskih določilih in družbenem dogovoru je to, da je treba predvidena delitvena razmerja doseči v globalu — v poprečju dejavnosti samoupravnega sporazuma — ne da bi jih moral za vsako ceno upoštevati vsak udeleženec sporazuma, kar je bil primer v prejšnjem letu. To pomeni, da so se morali podpisniki sporazuma dogovoriti o notranjih razmerjih razporejanja dohodka. V ta namen je skupna komisija panoge gozdarstvo novembra 1976 napravila anketo o predvidevanjih delitvenih razmerij v letu 1976 in ugotovila, da glede na ekonomsko stanje v gozdarstvu v tem letu verjetno ne bo mogoče upoštevati resolucijskih določil. Sklep skupne komisije je bil, da morajo biti ob koncu leta delitvena razmerja v delovnih organizacijah takšna, da bo panoga gozdarstvo v največji možni meri upoštevala določila resolucije.

Pri primerjavi predvidenih delitvenih razmerij za leto 1976 z dejanskimi razmerji in v primerjavi posameznih prvin gospodarjenja leta 1976 z letom 1975 smo prišli do naslednjih ugotovitev:

Skupina samoupravnega sporazumevanja — gozdarstvo — je v celoti upoštevala resolucijska določila. Bruto dohodek v letu 1976 je bil večji kot v prejšnjem letu za 26 %, iz česar sledi, da bi bila lahko sredstva za osebne dohodke

v letu 1976 večja za 21 % kot v letu 1975. Dejansko pa so bila sredstva za osebne dohodke višja le za 16 %;

Po določenih sindikalne liste bi morala sredstva sklada skupne porabe rasti za 25 % počasneje od rasti dohodka. Dohodek je v skupini porastel za 23 %, sklad skupne porabe pa za 2 %. To pomeni, da se je tudi pri rasti sredstev sklada skupne porabe panoga kot celota držala resolucijskih določil.

Navedene zaključke dokazujejo naslednji podatki:

Prvine	Leto 1975	Leto 1976	Dejanski	Indeks po resol.
Družbeni proizvod	846.947	1.042.306	123	123
Osební dohodki	477.856	553.171	116	121
Dohodek	750.812	923.648	123	123
Sklad skupne porabe	33.481	34.181	102	121

Opomba: Podatki so zbrani po delovnih organizacijah, ker so vse TOZD, združene v delovno organizacijo, podpisnice gozdarskega samoupravnega sporazuma.

5. Sklepne ugotovitve

Iz prikazanih podatkov je razvidno, da so bili ekonomski rezultati gospodarjenja v letu 1976 slabši kot v letu 1975. Enake zaključke lahko napravimo za lesno industrijo, za proizvodnjo papirja, za gozdarstvo in za celotno gospo-

Stopnje rasti nekatereh prvin gospodarjenja v letu 1976 (osnova je leto 1975)

	Celotno gospodarstvo	Industrija	Kmetijstvo	Gozdarstvo	Gradbeništvo	Promet	Trgovina	Gostinstvo in turizem	Obrt
1. Celotni prihodek	14,8	20,1	18,6	9,9	10,4	21,5	7,1	13,0	12,1
2. Bruto dohodek	18,0	14,7	23,3	12,5	18,0	21,5	20,5	22,2	19,6
3. Skupna izguba	78,0	78,2	99,7	37,9	116,6	106,2	—53,7	130,3	234,8
4. Razdeljeni bruto dohodek	18,6	15,7	24,2	13,0	18,3	21,8	20,1	23,8	20,1
5. Pogodbene obveznosti	23,5	24,9	24,1	3,9	29,8	10,6	13,1	26,2	39,3
6. Zakonske in sam. dogov. obvez.	31,5	29,0	44,8	16,1	29,4	33,9	39,5	27,3	32,5
7. Osební dohodki in osebni prejemki	24,2	24,3	27,6	15,6	19,4	24,5	25,9	28,8	25,3
8. Sredstva skupne porabe OZD	0,2	—7,6	21,1	—0,8	5,6	2,5	16,0	—2,2	8,2
9. Akumulacija	6,5	—1,0	12,9	9,9	11,7	22,6	6,2	14,9	2,1
— sredstva za reprodukcijo	7,2	0,2	13,1	16,1	10,5	24,6	1,1	14,1	—1,7
— sredstva rezerv	—0,1	—8,3	10,1	9,8	8,3	2,3	11,1	6,8	6,9
— posojilo gosp. nezadostno razv. republikam in SAP KOSOVO	37,1	28,4	34,8	46,1	37,2	46,7	49,1	75,3	51,7
— ostalo	—41,6	—45,3	1,7	—23,5	—29,4	—67,4	—49,4	—53,6	—67,4

Opomba: Med pogodbenimi obveznostmi ni zajeta obveznost iz izjemnih ugodnosti, pri zakonskih in samoupravnih obveznostih ni zajet stanovanjski prispevek, del, ki pripada skladu skupne porabe OZD. Ta je vključen v sredstva skupne porabe OZD.

darstvo Slovenije. Delež sredstev za reprodukcijo, to je za amortizacijo in dela poslovnega sklada, ki ga OZD namenjajo za lastne poslovne odločitve in za odplačila anuitet, se je izredno zmanjšal. Udeležba sredstev za reprodukcijo v bruto dohodku gospodarstva, ki je bila v letu 1974 še 24 %, se je v letu 1976 znižala na 19 %, v gozdarstvu pa se je znižala od 30 % v letu 1974 na 14 % v letu 1976.

Čeprav je bilo gospodarjenje v vseh primerjanih panogah dejavnosti v letu 1976 slabše kot v letu 1975, pa so med rezultati oziroma med posameznimi prvinami, s katerimi smo ugotavljali rezultate gospodarjenja, le razlike.

Tako je, denimo, lesna industrija daleč pred ostalimi panogami pri povečanju dohodka, kar kaže, da so bili pogoji pridobivanja dohodka v lesni industriji boljši kot pa v ostalih panogah. Na skromna reprodukcijska sredstva je v lesni industriji vplivala predvsem politika razporejanja dohodka (pod politiko razporejanja dohodka je treba razumeti tudi odločitve o razporeditvi dohodka samoupravnim interesnim skupnostim, ki obsegajo v lesni industriji znaten delež dohodka). Popolnoma drugačen položaj pa je v gozdarstvu. Skromno je pri povečanju tistih prvin, ki kažejo na pogoje pri pridobivanju dohodka. Pri razporejanju dohodka pa kaže, da so se delavci v gozdarskih organizacijah bolj pojavljali v vlogi samoupravljalcev in namenjali, čeprav na račun nizkih osebnih dohodkov, relativno več sredstev dohodka za razširjanje materialne osnove dela, kot pa delavci ostalih primerjanih panogah dejavnosti.

Za boljši pregled, kako je gozdarstvo gospodarilo in kakšne so bile stopnje rasti v gozdarstvu v primerjavi z ostalimi področji gozdarstva, dajemo še nekaj primerljivih podatkov za posamezna področja dejavnosti. (Glej tabelo na str. 261.)

mgr. Slavka Kavčič